

KAINUUN EDUNAJAMISEN TAVOITTEET JA KÄRKIHANKKEET 2019 -2020

ESITYS: Kainuun maakuntahallituksen 24.9.2018 kokoukseen

1. Kainuun positiivisen rakennemuutoksen tukeminen

Kainuun maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelman ("Kasvua Kainuuseen") toteuttaminen positiivisen rakennemuutoksen toteuttamiseksi

1.1. Osaavan työvoiman saannin varmistaminen

- Osaavan työvoiman saatavuutta tukevat hankkeet ja pilotoinnit
 - siltasopimuksen tehokas hyödyntäminen
 - kunta- ja alakohtaisen osuvuuden parantaminen
- Alueen vetovoimaisuutta vahvistavat toimenpiteet
 - aluemarkkinointi ja
 - maineyö ml oppilaitosten yhteismarkkinointi (=Kainuu opiskelualueena)
- Vuokratyövoimaksi tulevien henkilöiden paikkakunnalle sitouttaminen

1.2. Osaamiskeskittymien vahvistaminen (ÄES)

- Kajaanin yliopistokeskuksen ja ammattikorkeakoulun opetus-, tutkimus- ja kehitysresurssien vahvistaminen ja suuntaaminen akuutteihin koulutus- ja osaamistarpeisiin
- KAO:n resurssien vahvistaminen
- Ammatillisen koulutuksen reformin täysimääräinen hyödyntäminen Kainuussa, mikä tarkoittaa opintojen suorittamista yhä enemmän yritysympäristöissä ja toiminnan kohdentamista alueelle uudella toimintatavalla paikallisten tarpeiden mukaisesti
- Älykkään erikoistumisen strategian mukaisen Kainuun kannalta kriittisen innovaatiotoiminnan tukeminen liittyen teknologiateollisuuteen, biotalouteen ja kaivosteollisuuteen sekä hyte-alaan (mkl. liikunta, urheilu ja aktiviteettimatkaile)
- Teollisuuden ja palvelujen liiketoimintaekosysteemien tarvitseman osaamisen ja investointien varmistaminen: Mittaustekniikka, Renforsin ranta, peli- ja av-osaaminen, Vuokatti, Woodpolis-Kantola teollisuusalue, luonnontuoteala (erityisesti marja-ala)
- Mekaanisen puunjalostuksen osaamiskeskittymän luominen
- Koulutusvienti Aasiaan, korkeakoulutasolla erityisesti peliala (Intia) ja yleissivistävän koulutuksen tasolla leirikoulutoiminta (Kiina)

2. Kainuun saavutettavuuden parantaminen (liikennejärjestelmä)

2.1. Valtakunnalliset runkoverkkolinjaukset ja EU:n TEN-T-verkosto

- Runkoverkkojen ulotuttava kaikkiin maakuntakeskuksiin ja kv. rajanylityspaikoille (huom. maakuntahallituksen erillinen kannanotto 24.9.2018)
- Oulu-Kajaani-Vartius –yhteys TEN-T-verkkoon
- Tienumerointiin liittyvät esitykset (Esitys min. Bernerille 13.8.)

2.2. Kainuun lentoliikenteen palvelutason ja saavutettavuuden parantaminen

- Matkaketjuja tukevat ratkaisut, jotka palvelevat koko aluetta ml Kuhmoa ja Suomussalmea; aikataulujen ja vuorovälien uudelleen tarkastelu.
- Finavia / lentoaseman kehittäminen Helsinki-Kajaani reitin matkustajamäärää kasvattamalla; yhteisen brändinimen kehittäminen lentokentälle.
- Lentotaksi jokaiselle lentoyhteydelle
- Kuhmon ja Suomussalmen pienlentokenttähankkeet

2.3. Elinkeinoelämälle tärkeiden maantieyhteyksien kehittäminen

- Vt5 keskeiseksi valtakunnalliseksi kehittämiskohteeksi runkoverkkoyhteytenä (valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan): nopeutta ja sujuvuutta parantavat investoinnit
- Vt22 yhteysvälin parantamisinvestoinnit v. 2010 esiselvityksen mukaisesti ja tieluokituksen muutos (Vartiukseen)
- Kajaani-Sotkamo seudullisen yhteysvälin parantaminen
- metsä- ja maataloutta palvelevan alemman tieverkon kehittämistarpeiden priorisointi
- Alueellisesti merkittäviä yhteyksiä: Vt 78, vt 89 sekä Puolanka-Utajärvi M/ 837 yhteysvälin kehittäminen yhteistyössä Pohjois-Pohjanmaan kanssa
- Kajaani-Kokkola maantieyhteyden kehittäminen
- Yleisille teille yli hallituskausien ulottuva korjausvelkaohjelma, jolla korjausvelkaa pienennetään. Tämä tulee koskea myös alempiasteista tieverkkoa. Yhdysteiden päällysteiden uusimisväli tulee puolittaa 50 vuodesta 25 vuoteen.

2.4. Kainuun rautatieyhteyksien nopeuttaminen

- Porvoo-Kouvola –ratayhteyden edistäminen kaavoituksessa ja suunnittelussa
- Savonradan yhteysnopeuksia parantavat hankkeet ja Savon radan saaminen seuraavaksi valtakunnalliseksi ratahankkeeksi
- Iisalmi-Ylivieska –ratayhteyden sähköistäminen
- Kontiomäki – Suomussalmi radan perusparannus
- 2050-tavoitteena kehärata Nurmeksesta-Kuhmoon ja Suomussalmelle ja sieltä Kuusamon kautta Rovaniemelle

2.5. Tietoliikenneyhteyksien ja datapalvelinkeskusten kehittäminen

- Koilliskaapeli-hankkeen edistäminen (kv.yhteistyö) ja Suomen yhteyksien valmistelu
- Sähköverokannustimien saaminen palvelinkeskusten kilpailukyvyyn parantamiseksi
- Renforsin Rannan datakeskusten kehittäminen ja alan osaamisen kasvattaminen

2.6. Sähkön siirtohintojen tasapuolisuuden takaaminen koko maassa

- Porrastetun sähköveron käyttöönotto Suomessa

2.7. Kuljetustuki

- Varmistetaan alueellisen kuljetustuen jatkuminen vuoden 2019 jälkeen ja nostetaan se pohjoismaiselle tasolle.
- Kuljetustukea ei tule sisällyttää maakunnan yleiskatteellisen rahoituksen piiriin, vaan sen tulee olla valtion erillisrahoitusta.

3. Investointien varmistaminen edunajamisen keinoin

- KaiCell Fibers Oy:n biojalostamo Paltamoon: investointipäätöksiä tuleva yhteistyöprosessi käyntiin (vrt. Hanhikivi –projekti)
- Terrafame Oy:n uusinvestoinnit akkuminaerallien ja uraanin tuottamiseen
- Kuhmon Kantolan alueen yritysinvestoinnit tuotantovolyymien ja jalostusasteen nostamiseen
- Metsäbiotalouden sivuvirtojen hyödyntämiseen liittyvät investoinnit (Kajaanin Renforsin ranta, St1, Kuhmon Woodpolis-Kantola teollisuusalue)
- Kainuun matkailusektorin investoinnit mm. Hossa, Vuokatti, Kuhmo, Suomussalmi, Paljakka
 - matkailuinfra investointien vauhdittaminen täsmähankkein
- Investointien rahoitusinstrumenttien hyödyntäminen
 - uusien riskirahoitusvaihtoehtojen hakeminen

4. Maakunta- ja sote-uudistuksen toimeenpano (itsehallinnollisuus)

4.1. Maakuntien itsehallinnollisuuden laajentaminen vahvan valtio-ohjauksen sijaan

- Maakuntien sopimuksellisen yhteistyön alan laajentaminen kuntien ja muiden maakuntien kanssa
- Kainuun keskussairaalan säilyttäminen erikoissairaanhoidon ja ympärivuorokautisen päivystyksen sairaalana
- Kuntien kanssa luontevien yhteistyömuotojen mahdollistaminen lainsäädännöllä
- Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan kytkeminen tulevan maakunnan tehtäviin
- Maakunnille aito mahdollisuus vaikuttaa palvelujen integrointiin, markkinoiden avaamiseen, valinnan vapauden laajuuteen ja aikatauluun

4.2. Aluekehittämisen rahoitusvälineiden kokoaminen ja EU-ohjelmien aluelähtöisyys

- Itä- ja Pohjois-Suomi rakennerahasto- ja maaseutuohjelma-alueena
- EU:n uusien rahoitusmuotojen, EU-rahastojen ja harvaan asutun alueen erityistuen varmistaminen
- Kansallisten kasvupalvelujen asiantuntijaverkoston saatavuuden turvaaminen kaikille alueille

4.3. Maakuntien ja kuntien rahoituksen varmistaminen

- Maakuntien kaikkien tehtävien hoito sekä asukkaiden palvelutarpeet ja tasa-arvoisen saatavuuden turvaava yleiskatteellinen rahoitus; olosuhde-erojen huomiointi rahoituksen kohdennuksessa (huom. asukaslukukriteerin painoarvo ei-sote-tehtävissä on rahoituslakiesityksessä liian suuri)
- Maakuntien verotusoikeuden laajentamismahdollisuuksien perusteellinen selvittäminen (myös muut kuin tuloverot huomioiden)
- Metsäerän oikeudenmukainen jakaminen kuntaverotuksessa

5. Valtion toimintojen ja työpaikkojen sijoittaminen Kainuuseen

- Ajasta ja paikasta riippumattomien valtionhallinnon tehtävien mahdollistaminen koko maassa ja Kainuusta käsin hoidettavaksi. Työpaikkoja tulee julistaa avoimeksi myös nykyisin henkilökuntaa sijaitsevilla paikkakunnilla ei vain keskuksissa.
- Luonnonvarakeskuksen, Metsähallituksen ja sen luontopalveluiden sekä muiden valtion laitosten toiminnan kehittäminen Kainuussa
- Luova-viraston palvelujen saatavuus ja paikallistuntemus turvattava
- Ystävyyden puiston lakisääteisen tutkimustoiminnan nostaminen Kuhmossa (YM, SYKE)
- Maahanmuuttoviraston toiminnan jatkuminen ja vahvistuminen Kuhmossa

6. Rajayhteistyön vahvistaminen

- Rajakuntafoorumi, painopisteiden määrittely yhdessä liitto, Kuhmo ja Suomussalmi
- Viisumikäytäntöjen joustavoittaminen: 72 tunnin viisumin mahdollistaminen matkailussa
- Green Belt yhteistyön suuntaaminen luontomatkailua tukevaksi; Ystävyydenpuisto 30-vuotta 2020
- Mahdollisen yhteisen Unesco Biosfäärihankkeen toteuttaminen